

м. Вільнюс, 13 вересня 2017 року

CDL-WCCJ-GA(2017)007

Четвертий Конгрес Всесвітньої конференції конституційного правосуддя
м. Вільнюс, Литовська Республіка, 11-14 вересня 2017 року

**ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА І КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВОСУДДЯ
В СУЧАСНОМУ СВІТІ**

Вільнюське комюніке

11–14 вересня 2017 року Всесвітня конференція конституційного правосуддя провела свій четвертий Конгрес у м. Вільнюс на люб'язне запрошення Конституційного Суду Литовської Республіки.

В даний час Всесвітня конференція об'єднує 111 конституційних судів і рад, верховні суди, а також конституційні палати (далі - «конституційні суди») з усіх п'яти континентів. Вона сприяє конституційному правосуддю - яке розуміється як конституційний контроль, включаючи практику судів в галузі прав людини - як ключовому елементу демократії, захисту прав людини і верховенства права (стаття 1.1 Статуту Всесвітньої конференції).

У четвертому Конгресі взяли участь делегації 91 конституційного суду та органів з подібною юрисдикцією загальною кількістю 422 учасника.

Тема Конгресу, запропонована приймаючим судом і затверджена Бюро Всесвітньої конференції: „Верховенство права та конституційне правосуддя в сучасному світі“.

Конгрес розділив цю тему на чотири підтеми:

1. Різні концепції верховенства права;
2. Нові виклики верховенству права;
3. Право та держава;
4. Право та індивід.

На основі відповідей на анкету кожна підтема була представлена ключовим доповідачем, а потім обговорена учасниками. Під час заключної сесії ключові доповіді і дискусії по кожній сесії були узагальнені доповідачами.

Незважаючи на те, що принцип верховенства права тлумачиться в кожній державі у різний спосіб, він, тим не менш, є основою кожної правової системи в сучасному світі, де він нерозривно пов'язаний з демократією і захистом прав людини. Верховенство права є загально визнаним принципом, невід'ємним від самої

конституції. Як основоположний конституційний принцип він вимагає, щоб закон ґрунтувався на певних універсальних цінностях, тому він по суті притаманний кожному конституційному питанню.

Конституційні суди в рамках своєї конституційної компетенції забезпечують дотримання та імплементацію національних конституцій і роблять сильний вплив на формування змісту принципу верховенства права. Різні аспекти цього принципу розкриваються в практиці конституційного правосуддя. Вплив конституційного правосуддя на зміцнення держави, яка керується верховенством права, і на забезпечення захисту індивідуальних прав настільки ж істотний, як і інтерес до його вивчення.

Існує широкий спектр конституційних систем, і вплив конституційних судів залежить від повноважень, які вони здійснюють на основі відповідних конституцій.

На додаток до основної теми і наслідуючи практику, запроваджену нашими попередніми конгресами, на четвертому Конгресі також було проведено засідання з питань незалежності конституційних судів за участі членів Всесвітньої конференції.

Дискусії на четвертому Конгресі з цього питання показали, що ряд судів піддавався тиску з боку виконавчої та законодавчої влади своїх країн, а також засобів масової інформації. Зазвичай, це відбувається, коли суди приймають рішення, які не задовольняють інші державні органи або політичних акторів. Кілька судів зазнали жорстокої і несправедливої критики.

Учасники закликають суди-члени Всесвітньої конференції опиратися тиску і приймати свої рішення лише на основі конституцій відповідних країн і принципів, закріплених в них. Солідарність, яка надається судами-колегами, виражена через регіональні форуми і Всесвітню конференцію, може допомогти суду, що перебуває під тиском. Всесвітня конференція через своє Бюро готова запропонувати свої добрі послуги судам, які зазнають тиск, якщо вони того побажають. Всесвітня конференція засуджує будь-яку неконституційну спробу підірвати верховенство права в будь-якій країні.

Друга Генеральна Асамблея Всесвітньої конференції внесла зміни до Статуту Всесвітньої конференції та обрала Конституційну Раду Джибуті, конституційні суди Домініканської Республіки, Індонезії та Італії членами Бюро до наступної чергової Генеральної Асамблеї, яка відбудеться в 2020 році (стаття 4.b.1 Статуту).

12-те засідання Бюро Всесвітньої конференції (м. Вільнюс, 11 вересня 2017 року) схвалило фінансовий звіт, представлений Венеціанською комісією Ради Європи, яка виступає в якості Секретаріату Всесвітньої конференції.

Бюро прийняло пропозицію Конституційної Ради Алжиру про проведення п'ятого Конгресу в 2020 році.

Суди-члени Всесвітньої конференції і всі інші присутні сьогодні делегації висловлюють щирю вдячність Конституційному Суду Литовської Республіки за великодушне проведення четвертого Конгресу, який було організовано у видатний спосіб, та Венеціанській комісії за чудову підтримку з боку її секретаріату.